

Gröna

EN MEDLEMSTIDNING
FRÅN GRÖNA ARBETSGIVARE

#1 2019

Frågor & svar

Hur mycket sjuk "får"
en anställd vara?

Krönika

Fräls inte de
redan frälsta

Profilen

Karin Åhman
om skyddet för
äganderätten

MEDLEMS- ERBJUDANDE!

Kostnadsfritt introduktionsbesök
av våra arbetsmiljöutvecklare

NÄR DET VÄRSTA HÄNDER

- + Så fick han kraften att gå vidare efter dödsolyckan
- + Inspektionen var nära att knäcka trädgårdsföretaget
- + Så fick de stöd av våra arbetsmiljöutvecklare

Hitta rätt arbetskraft!

Läs mer på
gronajobb.se

gronajobb.se är Sveriges största samlingsplats för jobb inom de gröna näringarna, dvs jordbruk, djur, natur, livsmedel, trädgård, golf, skog och mark. Syfte är att underlätta rörlighet och rekrytering för att därigenom öka konkurrenskraften i de gröna näringarna.

Hos oss kan du som söker medarbetare:

- Annonsera kostnadsfritt
- Snabbt skapa och publicera rekryteringsannonser
- Nå ut till rätt målgrupp
- Lätt hitta kandidater med rätt kompetens

Boel Werner,
Werner Trädgård.

14

Välkommen till vår ny-gamla medlemstidning

Det har naturligtvis inte undgått någon av våra medlemsföretag och läsare att vi bytte namn till Gröna arbetsgivare den 1 oktober 2018. Med namnbytet, som var "kronan på verket" i ett omfattande och gediget strategiarbete, följer också en hel del andra förändringar. Vi har jobbat mycket med vår verksamhetsidé, med vår vision och med våra värdeord, som vi hoppas att våra medlemsföretag kommer att uppfatta i kontakterna med oss. Därutöver har vi också arbetat mycket med den rent visuella förändringen. Vi har en ny logga, nya färger, ikoner, typsnitt och inte minst en ny medlems-tidning.

Nu håller du första numret av Gröna i din hand, och vi hoppas att du kommer att tycka den "nya" tidningen är både intressant och inspirerande.

I det första numret av Gröna har vi valt att lyfta vikten av systematiskt arbetsmiljöarbete. Att hantera arbetsmiljöfrågorna på ett bra och korrekt sätt skapar enbart positiva krafter, att inte göra det kan vara förödande. Vi får inte blunda för det faktum att under 2018 förolyckades 10 personer inom jordbruk, skogs-näring och fiskerinäring i Sverige. Vi var inte den värst drabbade branschen, men det är en klen tröst. De drabbade är såväl anställda som ägare och företagare, men oavsett om man är anställd eller ej så är det en människa som förlorat livet. Med arbetsmiljörutiner såsom riskbedömning och skyddsronder hade detta kanske kunnat undvikas.

En arbetsplatsolycka som leder till dödsfall är något av det absolut svåraste man som arbetsgivare kan drabbas av. Gröna arbetsgivare kan inte förhindra detta, men vi kan bidra till ökad kunskap inom området, vilket i sin tur kan leda till att antalet olyckor – som i värsta fall kan leda till dödsfall – minskar. Ta del av den kunskap våra arbetsmiljöutvecklare har och den övriga expertis vi har inom området, och gör det nu – inte när olyckan redan har inträffat.

Lena-Liisa Tengblad
VD, 08-762 72 72
lena.liisa.tengblad@grona.org

SPANING

- 4 Gröna näringarna är en olycksdrabbad bransch. 10 personer dog på arbetsplatsen under 2018.

KORTFATTAT

- 6 > Samtal med arbetsmarknadsminister **Ylva Johansson**.
> Ny branschrapport klar.
> Schysst stall lanserat.

PROFILEN

- 7 Universitetslektor **Karin Åhman** ger en bakgrund till varför skyddet för äganderätten fortfarande är så omdiskuterat.

TEMA:

- 8 Så fick de kraften att gå vidare

- 10 Olyckan skapade nya rutiner

- 13 **Medlems-erbjudande!**
Boka ett besök av våra arbetsmiljöutvecklare.

- 14 Externt stöd viktigt för lyckat arbetsmiljöarbete.

FOKUS

- 16 Trendbrott för gröna näringar! Nu vill fler utbilda sig – och YH nysatsar.

KRÖNIKAN

- 17 Jobba Gröntambasador **Anna Ek** om att inte frälsa de redan frälsta.

ARBETSGIVARE

- 18 Rättsfall från AD om en gravid kvinnas provanställning.

7

"Man kan ha börjat se mer minus än plus när man reglerar"

PROFILEN **KARIN ÅHMAN** OM SKYDDET FÖR ÄGANDERÄTTEN.

MEDARBETAREN

- 22 Vår kommunikationschef **Maria Wikström** trivs bäst bland medlemmar.

KALENDARIUM

- 24 Ny kurs: "Vägen till säker arbetsmiljö i lantbruket". Se även hela vårt kursutbud för 2019.

GRÖNA ARBETSGIVARE, Box 55525, 102 04 Stockholm, 08-762 72 40, info@grona.org, grona.se. **Ansvarig utgivare** Maria Wikström, 08-762 68 02, maria.wikstrom@grona.org. **Redaktör** Sophie Åhsberg, 08-762 68 36. **Text och foto** Per Torberger, Roland Wirstedt, Ola Torkelsson. **Formgivning** Irons Design AB, irons.se. **Tryck** Linköpings tryckeri AB. **På omslaget** Anders Wärleus. Foto: Ola Torkelsson.

Det dog 50 personer på arbetet förra året. Nio av dem var verksamma inom jordbruket, en jobbade i skogsbruket.

TEXT ROLAND WIRSTEDT FOTO UNSPLASH PHOTO

Gröna näringarna en olycksdrabbad sektor

Camilla Backlund, arbetsmiljöexpert hos Gröna arbetsgivare, tycker det är svårt att dra några mer långtgående slutsatser när det gäller dödsolyckor.

– Det är enstaka händelser där varje olycka är unik och statistiskt sett är antalet förhållandevis få, säger hon.

Varför dödsolyckorna har ökat de senaste åren kan man därför bara spekulera om.

Stress, tunga maskiner och ensamarbete ligger som ett ständigt mollackord och lyfts ofta fram i debatten. Faktorer som får bränsle av den sammanställning som LRF, Lantbrukarnas riksförbund, själv gjort av dödsolyckor inom lantbruket.

Enligt LRF:s översikt hamnar dödsiffran för 2018 på tolv personer. Och lägger man till de dödsfall där det var oklart om

personerna dog under arbete eller fritid så skjuter antalet iväg med ytterligare nio avlidna.

När det gäller de tolv som dog i arbetet är det påfallande många som kläms ihjäl av tunga maskiner. Angående de nio dödsfallen där det är oklart om det var under arbetstid som de omkom är fyrahjulingar inblandade i fyra fall.

För att bryta den negativa trenden tror Camilla Backlund på ökad kunskap, att det gäller att hålla arbetsmiljöarbetet ständigt aktuellt.

Hon pekar på LRF:s kampanj ”Säkert Bondförnuft” som ett gott exempel.

Kampanjen drevs under åren 2009–2013 med hjälp av en väl tilltagen pott EU-pengar. Programmet hade effekt. Dödstalen pressades ned från nivåer på drygt tio till närmre hälften. Men sedan

Antal dödsfall

Under de senaste tio åren är det drygt 18 procent av dödsfallen som var verksamma inom jord- och skogsbruk. Förra året var det 20 procent.

Källa: Arbetsmiljöverket.

Skadedrabbade yrken

De gröna näringarna tillhör gruppen av de mest skadedrabbade. År 2016 hamnade man på tionde plats av totalt 41 yrkeskategorier.

Källa: AFA försäkring.

kampanjen tog slut har antalet olyckor sakta klättrat uppåt och är åter på nivån tio och där över.

– Och det handlar inte bara om dödsolyckor, utan om att arbetsskador över huvud taget ökar, säger Camilla Backlund.

För att åter pressa ned olyckstalen lyfter hon fram Gröna arbetsgivares kampanj som heter ”Säkert 2019”. Där kommer man pusha för att medlemsföretagen ska använda sig av de arbetsmiljöutvecklare som är knutna till organisationen och få hjälp med att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

– **Generellt sett** är trenden den samma i nästan alla branscher. Olyckstalen ökar. Men när det gäller våra branscher tillkommer en faktor som gör att uppgången ter sig extra allvarlig. Inom exempelvis industri- och byggsektorn

har det rätt högkonjunktur under flera år. Något som innebär fler arbetade timmar och därmed större risk för att någon ska råka ut för en olycka. Förutom djursjukvården har våra branscher legat still när det gäller arbetade timmar.

Camilla Backlund har analyserat arbetsskadestatistik från AFA försäkring.

Där är en ganska lång fördröjning på statistiken eftersom varje skada är ett försäkringsfall som ska bedömas och godkännas av AFA innan den kan användas. Därför sträcker sig perioden som Camilla Backlund har tittat på från och med år 2013 till och med 2017, som är det senaste statistikåret.

Sektorerna som hon har analyserat är de som Gröna arbetsgivare organiserar: lantbruk, skogsbruk, trädgårdsodling, trädgårdsanläggning, golf och djursjukvård.

- Alla delbranscher har en uppåtgående trend för arbetsskador förutom skogsbruket, där antalet faktiskt går ner. Den bransch som ökar mest är djursjukvården, säger Camilla Backlund.

När det gäller den sistnämnda branschen tror hon att uppgången beror på den ökade sysselsättningsgraden. Fler arbetade timmar ger fler skador. Sedan håller sektorn på att konsolideras vilket gör att företagen blir större med egen personalavdelning som har rutiner för att anmäla skador och olyckor. Tidigare var mörkertalet större.

Från att ha legat runt tiotalet godkända skador hos AFA försäkring per år har det ökat till uppåt 100 per år.

- Det handlar framför allt om att personalen blir bitna av katter och hundar. Framst katter, faktiskt. Det kanske beror på att man är försiktigare med hundar och vidtar fler säkerhetsåtgärder. Sedan är det vanligt att man sticker sig på nålar och kanyler. Halk- och falloolyckor händer också ofta, men det något som är gemensamt för alla branscher, säger Camilla Backlund.

Enligt AFA:s statistik beror nästan en tredjedel av de allvarliga arbetsolyckshändelserna totalt i alla branscher på att man halkar,

snubblar eller tappar balansen.

Inom lantbruket ligger antalet skadade på ungefär 200 per år. Där handlar det främst om att de olycksdrabbade håller på och mekar med en maskin, klämmer sig eller fastnar med fingrar och händer.

Lantbruket är en bransch där man är sin egen hantverkare. Vinkelslipar är vanligt förekommande i olycksstatistiken. En person får en metallflisa i ögat, en annan skär sig i tummen när han ska slipa ett verktyg och en tredje kapar toppen av sitt långfinger.

Det är även många inom lantbruket som skadas av djur, man blir stängad, klämd och sparkad.

- Sedan är det ett antal som faller från högre höjder. Man är uppe på stegar, arbetsbockar eller större maskiner och ramlar ner, säger Camilla Backlund.

Inom skogsbruket är det inte bara färre dödsfall utan även ett mindre antal skador per år, som har gått från runt 80 olycksfall ned till 60.

Camilla Backlund har inte direkt någon förklaring till den positiva utvecklingen inom skogsbruket.

Antalet arbetade timmar är ungefär de samma åren emellan.

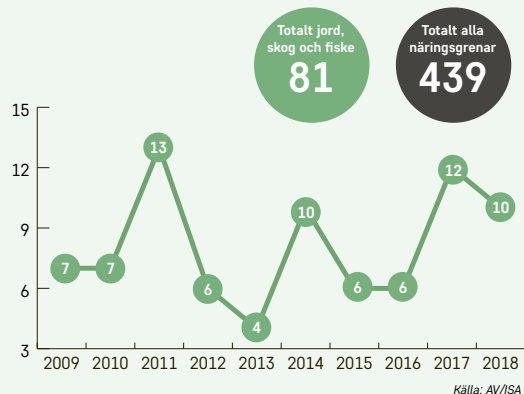
En anledning kan vara den tekniska utvecklingen. Skogsbruket har mekaniserats så att allt färre träd fälls med motorsåg och att olycksrisken därmed blivit mindre.

För det är motorsågen och röjsågen som är bovarna i dramat när skogsarbetare drabbas av skador. Man halkar, faller och slinter och

STATISTIK:

Antal dödsfall i arbetsolyckor efter näringsgren jord, skog och fiske 2009-2018

Arbetstagare och egenföretagare

2/3

... av de dödsolyckor som sker i de gröna näringarna drabbar egenföretagare.

har man då motor- eller röjsågen i händerna är olyckan lätt framme. Man sågar sig i benen och händerna. Sedan är det fallande träd och grenar som ställer till det.

Samma typ av skador drabbar även trädgårdsanläggarna. Även där är motorsågen en olyckskälla, men i konkurrens med häcksaxen.

Trädgårdsanläggarna drabbas av i runda tal 50 skador per år. <

Camilla Backlund

Arbetsmiljöexpert
08-762 72 29
camilla.backlund@grona.org

CITERAT:

Anmälda skador hos AFA Försäkring

Lantbrukare:

"Lastade tjurar till slakt. En gick till anfall och trängde in mig i staket, ner på marken, slängde mig över ett 2 meter högt staket. Axel ur led, blå över hela kroppen."

Djursjukvårdare:

"Jag flyttade katten från sin egen bur till våra, och katten vänder och försöker smita, så jag fångar in katten och den får panik och hugger mig i armen. 10 hugg i underarmen, ett av dem punkterade handleden."

Skogsarbetsgivare:

"Vid kapning av rotändan så flög trädet upp två, tre meter i luften av spänningen och kom ner med en jäkla fart och träffade den anställdes underarm."

Trädgårdsanläggare:

"Jag klippte häck. Jag tappade häcksaxen och tog tag i svärdet."

FOTO KRISTIAN POHL/REGERINGSKANSLIET

Arbetsmarknadsminister
Ylva Johansson.

Samtal om arbetsplatsolyckor

› Den 4 mars var Gröna arbetsgivare, tillsammans med flera av arbetsmarknadens parter samt några statliga verk, inbjudna till Arbetsmarknadsdepartementet för ett samtal med **Ylva Johansson** kring dödsolyckor på arbetsplatser.

Vi fick redogöra för vad vi som förbund gör idag för att stötta företagen i att förebygga olyckor samt att framföra förslag på åtgärder som vi ser skulle kunna förhindra dödsolyckor.

Några punkter som vi lyfte var behovet av att höja branschkunskapen hos Arbetsmiljöverkets inspektörer, behovet av en mer sammanhållande analys av de dödsolyckor som sker samt, ur ett långsiktigt perspektiv, vikten av forskning och utbildning.

eBAM – digital arbetsmiljöutbildning

› Prevent lanserar nu grundutbildningen **BAM** – Bättre arbetsmiljö i en digital version. Utbildningen kallas eBAM, och består av 13 avsnitt som innehåller fakta, filmer och övningar.

eBAM, som riktar sig till chefer och skyddsombud, har samma innehåll och kunskapsmål som BAM klassrum, men genomförs i egen takt via dator, mobil eller surfplatta. Utbildningen har ingen tidsbegränsning, och i priset ingår även två timmars handledarstöd och ett digitalt kunskapstest.

eBAM är ett bra alternativ för den som behöver en gedigen arbetsmiljöutbildning, men inte vill eller kan vara borta från arbetsplatsen under flera dagar.

Läs mer om utbildningen på prevent.se

FOTO PREVENT

KÄNNER DU NÅGON SOM GJORT EN BRA

ARBETSMILJÖINSATS?

› Nominera en chef eller ett skyddsombud till Prevents Arbetsmiljöstipendium 2019 senast den 20 april. Stipendiet delas ut varje år till personer i privata företag som aktivt arbetat för att utveckla och förbättra arbetsmiljön.

Läs mer på prevent.se.

SCHYSST STALL

› Schysst stall är ett initiativ som ska främja arbetet för att förhindra sexuella trakasserier inom hästnäringen. Schysst stall utbildar och informerar om vad sexuella trakasserier är, hur arbetsgivare kan jobba förebyggande med frågan och vad arbetstagare och elever kan göra om de blir utsatta. Vi har till exempel tagit fram filmer, en digital utbildning och en handledning för yrkesskolorna. Schysst stall verkar för en nolltolerans mot sexuella trakasserier i hästnäringen. Läs mer på grona.org

Branschrapporten för 2018 klar

› I Svensk Djursjukvårds branschrapport 2018 beskriver vi en växande bransch med stolthet och stark framtidstro! Läs eller ladda ner branschrapporten på grona.org

—
10/4

› Gröna arbetsgivares förbundsstämma med efterföljande seminarieprogram den 10 april i Stockholm.

Visa att Du är medlem i Svensk Djursjukvård

› Visa att du är medlem i Gröna arbetsgivare och Svensk Djursjukvård med vårt nya fina klistermärke, som bekräftar att företaget dels har kollektivavtal och följer regler på svensk arbetsmarknad, men även att ni står bakom Svensk Djursjukvårds värdegrund (tidigare kallat kvalitetsregler för sigillet) samt de frågor som drivs av Svensk Djursjukvård. Klistermärket kommer att skickas ut inom kort till samtliga berörda medlemsföretag.

KARIN ÅHMAN

Karin Åhman är även tidigare professor i offentlig rätt vid Uppsala universitet.

... är universitetslektor och specialist på konstitutionell rätt och ger en bakgrund till varför skyddet för äganderätten fortfarande är så omdiskuterat.

TEXT PER TORBERGER FOTO STAFFAN WESTERLUND

Historielöshet och fokusskifte skapar konflikt om äganderätten

Skogsägarnas seger mot Skogsstyrelsen i miljödomstolen lär inte vara slutet på diskussionen kring skyddet för äganderätten. Vinsten förtydligade bland annat frågan om vad "pågående markanvändning" innebär.

– Det är en jätteintressant fråga, där jag tycker att domstolen gjorde en helt korrekt tolkning. Man ska inte krångla till detta, säger Karin Åhman, tidigare professor i offentlig rätt i Uppsala med konstitutionell rätt som specialitet.

Domstolen slog fast att växande skog innebär en "pågående användning" och att staten därför var ersättningsskyldig när den inskränkte fem markägares rätt att avverka sin skog. Totalt dömdes ersättning på 18 miljoner kronor ut till de fem ägarna.

Men domen lär komma att överklagas, säger Karin Åhman. Umeå Mark- och miljödomstol som dömde i målet är lägsta instans och Skogsstyrelsen som förlorede vill sannolikt ha tolkningsbesked från högre instans för framtida ärenden.

– Det är viktigt att det blir en rejäl prövning som verkligen håller, säger hon.

För fler ärenden lär det bli, inte bara för skogsägare, i takt med att stat och myndigheter försöker reglera ur ett miljöperspektiv. För skogsägarna har

regleringar som artskyddsförordningen och hanteringen av nyckelbiotoper lett till stora problem, för andra näringar har till exempel strandskyddets utformning skapat problem ur äganderättsligt perspektiv.

– Vi ser tendenser till att myndigheter tolkar och tillämpar gällande regler på ett sätt som är till förfång för skogsägarskapet. Skogsägarna å sin sida anser även att detta varit i strid med de överenskommelser som finns i riksdagen om hur skogen som näring ska hanteras och regleras, säger Karin Åhman.

Att äganderätten är på tapeten är inget nytt, säger hon – det är den alltid någonstans i samhället. I Sverige har dock ägandet av fast egendom gått från en traditionellt stark ställning och stor ekonomisk betydelse för landet till en idag svagare position i jämförelse med andra egendomstyper.

– Det är andra aktörer som skapar stora immateriella tillgångar och tjänster som idag är att betrakta som de starka ekonomiska loken. Ägandet av fast egendom uppfattas som relativt sett mindre värt som en ekonomisk tillgång än till exempel musik eller mode, för att inte tala om spelutveckling.

– I takt med denna förändring kan man ha börjat överreglera. Det finns ock-

så ett skifte i synsätt, något en lantbrukare beskrev för mig nyligen: "Plötsligt har det blivit att vi smutsar ner miljön istället för att vi är en produktiv näring". Man kan ha börjat se mer minus än plus när man reglerar, säger Karin Åhman.

För mycket regleringar är typiskt sett av ondo.

– Det finns stora sjok av överregleringar i det svenska samhället och inom EU. När det gör det, blir det lätt att göra fel.

– Men detta är något politikerna känt till länge och faktiskt jobbat för att minska. Ofta med åtgärder som verkar banala men inte är det. Attefallshus och lättnader vid altanbyggen innebär att kommunen inte behöver jaga svartbyggen av altaner utan kan ägna sin tid åt väsentligare saker.

Men Karin Åhman ser en historielöshet kring synen på det fria ägandet.

– Det gäller alla friheter, äganderätt, yttrandefrihet, mötesfrihet och så vidare. I Sverige förstår vi inte alla gånger vad som händer när dessa friheter inte finns – det tror jag blir ett hinder.

– Skyddet för äganderätt utesluter inte ett välfärdssamhälle, det innebär ett samhälle där man får belönas för sitt arbete och njuta av dess utkomster, säger Karin Åhman. ◀

För Wärleus gård och Werner Trädgård och Fastighetservice var Torsten Ivarssons och Olle Wedenmarks insatser avgörande för hur företaget kunde fortsätta drivas efter en dödsolycka på arbetsplatsen respektive en inspektion från Arbetsmiljöverket.

Under de senaste åren har ca 500 nya företag antagit erbjudandet om ett företagsbesök av våra arbetsmiljöutvecklare, då de kan bidra i en rad olika typer av situationer. Därutöver är det många företag som använder dem som en del i sitt löpande arbetsmiljöarbete.

Så fick de kraften att gå vidare

9: OLYCKAN SKAPADE NYA RUTINER

13: KOSTNADSFRIIT INTRODUKTIONSBesøg AV VÅRA ARBETSMILJÖUTVECKLARE

14: EXTERNT STÖD VIKTIGT FÖR LYCKAT ARBETSMILJÖARBETE

POLIS

Anders Wärléus hittade Mattias livlös på spaltgolvet i grisstallet. Det var fredagen 1 juli 2016 och det hade hunnit bli eftermiddag.

– När jag kom tillbaka från stan såg jag direkt att han var död, han hade nog legat där en stund, minns Anders Wärléus, där vi sitter runt köksbordet i den gamla mangårdsbyggnaden.

TEXT ROLAND WIRSTEDT FOTO BJÖRN SVENSSON / JOHNER & OLA TORKESSON

Olyckan skapade nya rutiner

Han ringde 112 och drog ut kroppen i friska luften. Räddningstjänsten ställde upp med vad de hade. Det kom två brandbilar, två ambulanser och flera polisbilar till gården i Västra Värlinge, strax norr om Trelleborg.

– Det var fullt pådrag, men de uppträdde mycket professionellt. Både polis och ambulanspersonal stannade kvar några timmar för att se så att jag mådde bra och inte hittade på något dumt, berättar Anders Wärléus.

När gårdsplanen åter låg öde var han lite villrådig om vad han skulle göra, så han tog kontakt med LRF, Lantbrukarnas Riksförbund, för att få råd och stöd.

– Där tipsade man mig om att ta kontakt med Torsten här. Och det var det bästa jag kunde ha

gjort. Tidigt på måndag morgon var han här och hjälpte mig, en otrolig resurs att ha tillgång till.

Torsten, som även han sitter vid köksbordet, heter Ivarsson i efternamn och är knuten till Gröna Arbetsgivarna genom gruppen Arbetsmiljöutvecklarna.

Torsten Ivarsson är både lantmästare och arbetsmiljöingenjör till professionen.

– Jag åkte ner hit för att bistå Anders och hjälpa honom med att göra en egen utredning. Ett dokument som är bra att ha när polisen och arbetsmiljöverket gör sina utredningar och ställer frågor.

Anders Wärléus nickar instämmande och säger att det hände mycket den där måndagen efter olyckan.

”Det var utredare från polisen som **försökte förstå** vad som hänt”

AVSDÄRAT

Torsten Ivarsson och Anders Wärléus berättar om den olyckliga fredagen för två och ett halvt år sedan.

– Det var utredare från polisen som försökte förstå vad som hänt, men de hade det inte lätt eftersom de var noviser när det gäller jordbruk. Så de ställde en massa frågor. Sedan var här två inspektörer från arbetsmiljöverket, som också krävde svar. Då var det bra att ha Torsten här som kunde hjälpa till och avlasta mig, säger Anders Wärléus.

Sammanlagt gjordes det alltså tre utredningar om olyckan.

Arbetsmiljöverket var klar efter några månader medan den hårt arbetstygda polisen tog två år på sig för att bli färdiga med sin rapport.

Anders Wärléus är friad från alla misstankar om oaktsamhet, men olyckan har inneburit nya rutiner på gården i Värlinge.

Mattias, som hade arbetat på gården i sju år, omkom när han drog propparna så att gödseln kan rinna ut till bassängen. Han hade lyft på en kassett i spaltgolvet för att se hur förloppet gick, men förmodligen halkat ned i hålet och kvävts av svavelväte som låg tätt och tungt vid golvnivån.

Svavelväte bildas vid anaerob (syrefattig) nedbrytning av gödsel och avloppsvatten.

– Före olyckan drog vi propparna varannan vecka, men nu gör vi det en gång i veckan, varje fredag, oavsett om det är nödvändigt eller ej.

Sedan har vi alltid en sådan här med oss när vi gör det, säger Anders Wärléus och pekar på sin gasvarnare.

Den är inställd att börja pipa om koncentrationen av svavelväte överstiger 5 ppm (parts per million) som är en nivå som inte får överskridas som medelvärde under en dag.

– I normalfallet när jag är ute i stallet är varnaren tyst. Men när jag drar propparna och gasen virvlar runt i stallet piper gasvarnaren kanske var fjärde gång.

Anders Wärléus har även införskaffat en så kallad flyktmask som är lätt att dra på sig över huvudet om koncentrationen snabbt skulle bli väldigt hög och gasvarnaren tjuver ilsket. Det finns även en arbetsmask att använda för situationer när man tror att det kan finnas höga koncentrationer av svavelväte.

På dörrar och portar in till stallet har Anders Wärléus satt upp skyltar som varnar för farlig gas.

– Men den stora skillnaden mot tidigare är att jag och mina anställda numera är väldigt medvetna om faran med svavelväte. Det var vi inte tidigare. Och efter det att olyckan blev känd är det flera grisproducenter som har ringt till mig och berättat att de inte hade en aning om att det kunde bildas svavelväte i så höga koncentrationer och att det var så farligt, säger Anders Wärléus. >

Gården i Västra Värlinge ligger på det bördiga Söderslätt och är en gammal släktgård som restes 1853.

I dag är gården helt inriktad på grisproduktion. Anders Wärléus har arrenderat ut marken och köper fodret till grisarna.

Det finns 200 suggor som ger 4 500 grisar per år. Runt 1 500 av dem säljs som livdjur och resten går till slakt.

Utan att peka finger åt någon är han allmänt kritisk till att kunskapen om faran med svavelväte och andra gaser inte är mer spridd i lantbrukarkretsar.

– Jag har arbetat som lantbrukare i hela mitt liv, men jag kände inte till hur farliga gödselgaserna var. Därför sa jag direkt efter olyckan att detta måste spridas så att det når ut till folk som jobbar inom jordbruket.

Torsten Ivarsson nickar och skjuter in att gas-täta spannmålssilos, där det bildas den osynliga gasen kolmonoxid, är ett annat exempel på något som borde uppmärksammas mer. Även där har det hänt dödsolyckor.

En orsak till att det sker allvarliga olyckor inom lantbruket är att det i stor utsträckning är ett ensamjobb. Trots att man är två, ibland tre personer, som arbetar på Värtingegården är man likväl oftast på egen hand.

– Trots att gården ligger öppet och mellan Malmö och Trelleborg är här väldigt dålig mobiltäckning. Inne i stallet är det ingen signal alls, så därför har jag efter olyckan installerat wifi som täcker hela gården och som gör att vi kan nå varandra om det skulle hända något, säger Anders. <

En sådan här arbetsmask är bra att ha på sig om man misstänker att det kan finnas gas i lokalen.

En gasmätare är en billig livförsäkring.

”Jag kände inte till hur farliga gödselgaserna var”

Torsten Ivarssons råd för att förebygga olyckor i lantbruket:

- **Planera** dina arbetsmoment
- **Undvik** ensamarbete
- **Se till** att det finns ventilation, är du osäker så öppna dörrar och fönster
- **Misstänker** du gas, använd gasmätare som varnar i god tid
- **Ta inga** riskfyllda genvägar på grund av tidsbrist eller bekvämlighet
- **Använd** alltid föreskriven skyddsutrustning
- **Kontrollera** att skyddsanordningar fungerar innan du använder maskiner eller utrustning
- **Se till** att det finns fallskydd vid arbete över eller under en meter
- **Se till** att mobiltelefon eller kommunikationsradio har täckning och fungerar

Torsten Ivarsson och Anders Wärléus framför grisstallet där olyckan skedde.

Medlemserbjudande!

Kostnadsfritt introduktionsbesök av våra arbetsmiljöutvecklare

Som medlem i Gröna arbetsgivare kan du utnyttja erbjudandet som består av ett gratis introduktionsbesök. I erbjudandet ingår ett gratis introduktionsbesök (två timmars rådgivning, material samt resa) av en av våra arbetsmiljöutvecklare.

Du når även arbetsmiljöutvecklarna på jourtelefon vardagar 08.00–10.00, 0709-85 60 00 info@sakerarbetsmiljo.se

DAG BJÖRKQVIST

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom psykosocial arbetsmiljö. Utgår från Gotland.

073-180 12 09
dag.bjorkqvist@gmail.com

”Min mission är att få företagen att förstå nyttan med systematiskt arbetsmiljöarbete – att få arbetsgivarna och arbetstagarna att bli intresserade av arbetsmiljön.”

TORSTEN IVARSSON

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom bygg- och anläggningsarbete och rehabilitering. Utgår från Karlskrona.

070-928 11 21
torsten@humanmiljo.se

”När det gäller arbetsmiljö finns inga frågor som är för små eller för dumma. Fråga hellre en gång för mycket, och innan något händer.”

LARS LUNDMARK

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom psykosocial arbetsmiljö. Utgår från Umeå.

070-216 91 43
lalekonsult@telia.com

”Reglerna är ofta lika för alla. Som småföretagare idag ska du hålla reda på 600 regler. Och du ska ha papper på allt.”

JOEL PERSSON

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom maskinsäkerhet/CE-märkning. Utgår från Mönsterås.

070-568 94 79
jpworksafety@telia.com

”Jag gör bland annat riskbedömningar. Det är ofta en bra idé att slå en signal innan man börjar arbetet – då blir det enklare att göra rätt från början.”

KJELL SVENSSON

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom motorsågshantering. Utgår från Borås.

070-994 79 90
kjell@falkagarden.se

”Företag som kontakter mig är många gånger osäkra kring hur man gör och vet inte hur enkelt det kan vara att göra rätt.”

OLLE WEDENMARK

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom buller, belysning, riskbedömning, skyddsronder, ämnesmätningar och mikroorganismer. Utgår från Eksjö.

070-727 36 65
olle.wedenmark@tele2.se

”Jag hoppas att Gröna arbetsgivares erbjudande med två timmars fri konsultation ska få fler att jobba förebyggande. Ofta är det mer lönsamt att göra rätt från början.”

STEFAN WISTRAND

Allmän arbetsmiljö och specialkompetens inom djurhantering. Utgår från Eskilstuna.

070-369 40 98
stefan.wistrand@me.com

”Att jag kan lagstiftningen ger en oerhörd styrka när man ska läsa en föreskrift och kunna översätta det som står där och hur det påverkar de gröna näringarna”

Lägga ner företaget – eller bara gå och gräva ner sig själv? Sådana var tankarna hos **Boel Werner** i Linköping efter att hennes företag haft besök av en arbetsmiljöinspektör.

Men så vaknade kämpaglöden till liv. Med stöd av arbetsmiljöutvecklaren **Olle Wedenmark** satte hon fart, och idag är arbetsmiljöarbetet en given del av dagordningen.

TEXT & FOTO PER TORBERGER

Externt stöd viktigt för lyckat arbetsmiljöarbete

Det började med ett brev. – I det berättade Arbetsmiljöverket att de höll på med ett EU-projekt där de skulle granska kemikaliehanteringen. Om vi blev utvalda för granskning skulle det komma mer information. Det brevet lade jag åt sidan.

– Nästa brev kom i mitten av oktober.

Boel Werner driver företaget Werner Trädgård och Fastighetsservice i Linköping tillsammans

”Jag uppfattade det som **skrämseltaktik**”

med sin man sedan 20 år tillbaka. Verksamheten omfattar grovt sammanfattat trädgårdsskötsel, fastighetsskötsel och snöröjning och företaget har sex heltidsanställda medarbetare, exklusive makarna Werner. Inklusive de många säsongsanställda sysselsätter de totalt tio årsarbetstider.

Vi träffar Boel Werner i köket i företagets lokaler i Linköpings vetenskapspark, Mjärdevi. Här finns både kontor och förrådslokaler.

Tillsammans med arbetsmiljöutvecklaren Olle Wedenmark sitter vi vid ett av de två vita långborden i företagets kök. Här serverar Werner Trädgård sina anställda frukost varje morgon, men nu på förmiddagen är vi ensamma i det ljusa köket.

I brevet meddelade Arbetsmiljöverket att Werner Trädgård och Fastighetsservice hade blivit utvalda för granskning. I slutet av oktober skulle en inspektör komma på besök.

Exakt vad företaget förväntades kunna visa upp för inspektören visste inte Boel. Inspektionen blev en mardröm.

– Inspektören la mycket tid på att prata om vad som kunde hända om vi inte uppfyller den här eller den här regeln och om vem som skulle få ta fängelsestraffet om det blev något, säger Boel Werner.

– Jag uppfattade det som någon slags skrämseltaktik.

Olle Wedenmark intygar att det ofta kan gå till så.

– De verkar ofta köra den taktiken. Det verkar också fungera, säger han.

För Werner Trädgård och Fastighetsservice har dokumentationen gått från bristfällig till exemplarisk. Allt finns samlat i tydligt sorterade pärmar.

Men inspektören förklarade också vad som ska finnas i företaget och vad han ville se kring kemikaliehanteringen, vilka regler som gällde och vilka rutiner som krävdes. Han förklarade att också ett litet företag är skyldigt att tillhandahålla alla resurser som krävs för att utföra ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Boel Werner beskriver mötet som "tungt", att hon kände hopplöshet efteråt.

- Jag visste att jag inte skulle hinna anställa någon eller själv gå en kurs eller annat innan inspektören kom tillbaka. Jag visste inte hur jag skulle göra, säger Boel Werner.

Men redan samma kväll började hon leta efter information på Gröna Arbetsgivares hemsida, där hon bland annat upptäckte att det fanns en arbetsmiljöhandbok och att hon kunde få två konsulttimmar gratis med en arbetsmiljöutvecklare.

- Jag skrev ut hela handboken och satte den i en pärm och ringde Olle och bokade in en träff.

När hon läste handboken såg Boel att de gjorde mycket rätt i företaget, men måste bli bättre på att dokumentera.

Hon började jaga information och kunskap.

Tillsammans med sina medarbetare gjorde hon riskbedömningar, delade ut ansvar och satte rutiner. I arbetet hade hon löpande kontakt med både Olle Wedenmark och Gröna arbetsgivare.

När Olle sedan kom på det tvåtimmarsbesök som ingår som medlemsförmån i Gröna Arbetsgivare var mycket redan färdigt.

- Det Boel hade gjort såg bra ut - det var med väl godkänt, säger Olle Wedenmark.

Under besöket gick de igenom allt Boel hade gjort. Olle hittade några punkter som kunde vässas, men i stort sett var det väldigt färdigt. Men det kom inte gratis.

- Det har tagit mig kanske 200 timmars arbete. Jag har behövt leta fram all information och alla säkerhetsdatablad, kopiera, köpa in produkter, läsa mig till vad det ska vara för saker.

januari kom inspektören tillbaka till Werner Trädgård och Fastighetsservice. Den här gången var tonen en helt annan.

- Han var mycket mer lättsam, säger Boel och berättar att inspektören inte hittade något att anmärka på.

Idag har företaget utarbetade och dokumenterade rutiner för att trygga arbetsmiljön. Mycket är sig likt sedan tidigare, med den viktiga skillnaden att det dokumenteras. Trots det säger Boel Werner att det har varit ett lärorikt arbete.

- Det känns som om jag just fått till mig en 30 poängs universitetskurs. Jag har lärt mig väldigt mycket, jag visste ju ingenting innan, säger hon.

Boel har också planerat för förvaltningen av det arbete hon gjort så att det hålls levande. Att ta hjälp av andra, som Olle Wedenmark, har varit en framgångsfaktor i Boels snabbfotade arbete.

- Det har betytt jättemycket för mig att känna att jag inte står ensam i detta och att de jag pratat med kan vår bransch, säger Boel Werner. <

Boel Werner drog nytta av sitt medlemskap i Gröna Arbetsgivare och erbjudandet om två timmars kostnadsfri konsultation med arbetsmiljöutvecklare. Olle stöttade via mail, telefon och under ett besök hos Boel.

Boka ditt kostnadsfria besök av en arbetsmiljöutvecklare

I medlemskapet ingår ett kostnadsfritt 2-timmars besök för genomgång av ert systematiska arbetsmiljöarbete. Arbetsmiljöutvecklarna är experter på såväl det praktiska arbetsmiljöarbetet som lagar och regler.

Arbetsmiljöutvecklarna erbjuder hjälp inom:

- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Riskbedömningar
- Skyddsronder

- Utbildningar inom arbetsmiljö, hälsa och säkerhet
- Rådgivning (ex. vid ny/ombyggnad, CE-märkning, val av personlig skyddsutrustning mm.)
- Arbetsmiljöplan vid bygg- och anläggningsarbete
- Arbetshygieniska mätningar (buller, kvarts, damm mm.)
- Arbetsplatsanpassningar (ansökan om tekniska hjälpmedel)
- Arbetskadetredningar

- Rehabiliteringsutredningar (stöd vid kontakter med försäkringskassan)
- Kontakt med företagshälsovård (utredning av behov)

Samtliga arbetsmiljöutvecklare ingår även i föreningen *Säker Arbetsmiljö Sverige*. Föreningen har en jourtelefon som du som medlem i Gröna arbetsgivare kan ringa för att få **kostnadsfri arbetsmiljörådgivning** vardagar mellan kl 8.00-10.00 på tel 0709-85 60 00.

Trendbrott för gröna näringar! Nu vill fler utbilda sig – och YH nysatsar.

Positiva besked om gröna yrkesutbildningar

► I slutet av januari presenterade Myndigheten för yrkeshögskolan vilka ansökningar som beviljas och därmed får ingå i yrkeshögskolan med en första start under hösten 2019.

Inom de gröna näringarna noteras att skogsplanerarutbildningen på Vretagymnasiet åter startar upp. Det finns ett ökande behov på arbetsmarknaden för skogsplanerare och att utbildningen startar är glädjande.

Det är positivt att det startar upp en driftledarutbildning inom lantbruk i Umeå. Det ska dock poängteras att Gröna arbetsgivare gärna ser att skolor i södra Sverige i högre grad ansöker om att starta igång en driftledarutbildning. Behovet är mycket stort och förutom Umeå finns utbildningen idag bara på Vretagymnasiet, Östergötland.

Inom trädgårdsanläggning har det beviljats sex utbildningar på olika ställen i landet. Bland annat har Hvilan utbildning fått beviljat en trädgårdsmästarutbildning inom hållbar park och växtproduktion och som första utbildningsanordnare i Norra Europa kommer de nu ha möjlighet att utbilda konsulterande arborister med möjlighet till den internationella ETT-certifieringen, European Tree Worker.

Läs mer på Myndigheten för Yrkeshögskolans webb myh.se.

Vid frågor, kontakta:

Kristine Wiklund

Expert arbetsmarknad och kompetensförsörjning.
08-762 72 38
kristine.wiklund@grona.org

Ambassadörerna har genom virtual reality och VR-glasögon visat hur landsbygdsföretagandets verklighet ser ut.

Uppåtgående trend för naturbruksprogrammet

► **Statistiken har under** flera år visat negativa siffror för ansökningar till naturbruksprogrammet, men sedan ett par år tillbaka har trenden vänt. Från 2017 till 2018 ökade antalet sökande med hela 10 procent. Jobba grönt, Gröna arbetsgivares och LRFs storsatsning mot unga kan vara en av anledningarna.

Framförallt har intresset ökat för att söka sig till inriktningarna lantbruk och trädgård, där siffrorna har ökat i årskurs 2 med drygt 20 procent i jämförelse med 2017. Detta visar statistik som Naturbruksskolornas förening tar fram varje år.

Anledningarna till denna positiva trend för framförallt lantbruket och

trädgårdsnäringen är säkerligen flera, men en bidragande faktor kan vara den storsatsning som Gröna arbetsgivare och LRF tillsammans har gjort i projektet Jobba grönt. Syftet med projektet och sajten Jobba grönt är att få fler unga och karriärytare att bli verksamma i det gröna näringslivet, genom studier eller arbete.

- Det är förstås mycket glädjande att vi ser att trenden vänder och att det gedigna arbete vi lagt ner i Jobba grönt förhoppningsvis har bidragit till ett ökat intresse för att välja de gröna näringarna på gymnasiet även i år och kommande år, säger Lena-Liisa Tengblad, vd för Gröna arbetsgivare.

Satsningen Jobba grönt innehåller...

► ...flera spår som riktar sig till olika målgrupper. Dels har en webbplats tagits fram, jobbagrönt.se, som fungerar som ett nav för samtliga aktiviteter som görs inom projektets ramar, dels har virtuella filmer tagits fram som visar olika yrken på ett lite nytt sätt.

På webben finns det också information till studie- och yrkesvägledare, SYV, pedagoger och föräldrar. Här finns också filmer som filmats i virtual reality, VR. De kan ses i 360-format på webben, ungdomsambassadörer har också deltagit i gymnasiermässor, etc där de bl a gett besökande ungdomar möjlighet att t ex besöka ett lantbruk genom VR-glasögon.

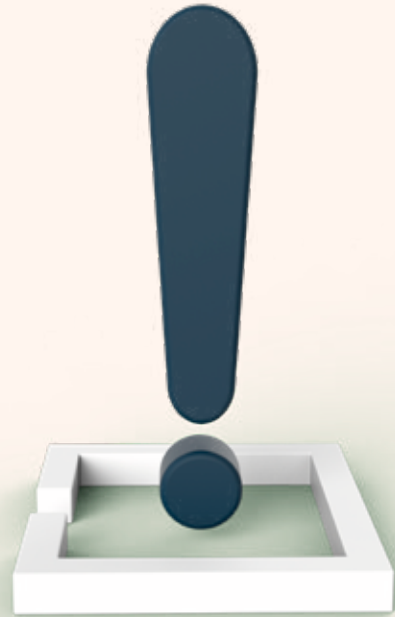
I januari 2017 startade en ny satsning, med upprepning sommaren 2018, som kallades "Green challenge". Ett antal Youtube-stjärnor matchades med en ung företagare inom det gröna näringslivet för att delta en dag på jobbet och utföra en utmaning på arbetsplatsen. Läs mer om projektet Jobba grönt eller kolla in filmerna på Youtube.

I över två år har **Anna Ek** arbetat som ambassadör för de gröna näringarna. Det har bidragit till en positiv trend för sektorn. Nu är det dags att fler börjar höras. Dra ditt strå till stacken – till exempel i kön i mataffären.

KRÖNIKA

Fräls inte de redan frälsta

I mer än två år har jag arbetat deltid som ambassadör för Jobba grönt, ett projekt ni med säkerhet känner till vid det här laget. Född ur frustration och insikten att vår branschs framtid stod på spel, har projektet kommit att bli en framgångssaga. Utvalda ambassadörer, tillsammans med vår projektledning, kämpar för att visa på varför unga ska välja att vandra den gröna vägen. Utvecklingen är positiv och korrelationen med intresset för mat och miljö har gett oss ett uppsving, men kampen är långt från vunnen.

Denna krönika hoppas jag ska kunna inspirera er till att själva ta en större del i den här processen. Det råder inga tvivel om att den gröna sektorn är full av engagerade, drivna och inkluderande människor. Det som kanske är en större utmaning är att faktiskt projicera den bilden utåt. Vi är så oerhört bra på att föra diskussion bland oss själva, men missar genom det en viktig poäng i arbetet för förståelse och medvetenhet. Genom att predika för församlingen,

”Vi är så oerhört bra på att föra diskussion inom oss själva, men missar genom det en viktig poäng i arbetet för förståelse och medvetenhet.”

ANNA EK

frälser du inte de ofrälsta. Ansvaret ligger inte på dig som individ men på oss som sektor. Det är inte enbart samhällets fel att de inte förstår vad det är vi gör och bidrar med. I decennier har man kunnat ta mycket av det vi producerar för givet och i den tryggheten har vi vaggats till ro. Vi måste aktivt arbeta med att kommunicera rollen vi fyller i samhället.

All tid kan vi inte lägga på barrikaderna, som producenter av ekosystemtjänster har vi viktigare saker för oss. Stora branschorganisationer och företag, med kapacitet för det, måste ta sitt ansvar även fortsatt. Det hindrar dock inte att det finns en betydelse i att bjuda ut barnens vänner till gården, att i kassan på mataffären prata om vikten av hållbart skogsbruk eller uppmuntra vänner att vistas mer i naturen. Förståelse och intresse skapas genom att vi räcker ut händer. Med envishet kan vi skapa förtroende och tilltro är vad som frälser de ofrälsta. <

RÄTTSFALL

FRÅN ARBETSDOMSTOLEN

AD 2018 NR 51

Ej diskriminering att avbryta en gravid kvinnas provanställning

› En kvinna provanställdes som managementkonsult för tiden den 14 december 2015 – 14 juni 2016. Dessförinnan hade kvinnan berättat att hon var gravid och att hon beräknades föda den 2 maj. Under perioden den 4 – 15 april 2016 blev kvinnan sjukskriven på halvtid på grund av sjukdom hänförlig till graviditeten. Den 15 april blev kvinnan helt sjukskriven för att sedan vara helt föräldraledig. Den 2 juni 2016 avbröt bolaget provanställningen.

Diskrimineringsombudsmannen (DO) yrkade diskrimineringsersättning och gjorde gällande att bolaget missgynnat kvinnan pga. könstillhörighet då hennes provanställning avbröts i förtid.

Bolaget bestred talan och anförde att anställningen avslutades eftersom kvinnan bedömdes sakna förmågor och egenskaper som bolaget ansåg var väsentliga för dess konsulter. Kvinnans förmåga att ”ragga kunder” samt att planera och genomföra tilldelade uppdrag var bristfällig och hon tog inte tillräckligt stort ansvar för sitt arbete och sin arbetssituation.

Arbetsdomstolen

Den frågan som domstolen har att pröva är om Bolagets beslut att avbryta kvinnans provanställning har haft

samband med hennes graviditet och minskade arbetsförmåga till följd av graviditeten.

Det är ostridigt i målet att bolaget kände till graviditeten när kvinnan anställdes. Utredningen i målet ger inte stöd för att bolagets företrädare skulle ha sagt något negativt eller annars visat missnöje i fråga om graviditet eller nedsatt arbetsförmåga till följd av graviditet. Sammantaget bedömer Arbetsdomstolen att DO, trots visst tidsmässigt samband mellan sjukskrivning och avbrytande av provanställningen, inte förmått visa omständigheter som ger anledning att anta att det förekommit diskriminering på det sätt som påstås. Yrkandet om diskrimineringsersättning avslås.

Kommentar

Av rättsfallet framgår att det är möjligt för en arbetsgivare att avbryta en provanställning, även för en gravid kvinna. Det är dock viktigt att poängtera att en arbetsgivare som avser att avbryta en gravid kvinnas provanställning inte bara kan hänvisa till att arbetsgivaren på grund av frånvaron har fått för kort tid på sig att pröva kvinnan. Det är inte ett giltigt rättsligt skäl.

Det är viktigt att en arbetsgivare i dylika situationer ställer upp kriterier

som man anser är viktiga för anställningen. I detta fall ställde arbetsgivaren upp följande kriterier:

- Att arbetstagaren har vilja och förmåga att sälja sina tjänster och ta ansvar för sin egen beläggning hos kund.
- Att arbetstagaren har god förmåga att planera sitt arbete, särskilt då de förväntas utföra flera uppdrag parallellt.
- Att arbetstagaren självständigt kan genomföra tilldelade uppdrag.

Arbetsgivaren gjorde sedan en seriös bedömning av kvinnans förmågor och egenskaper samt jämförde dem med andra nyanställda konsulter förmågor och egenskaper och fann att kvinnan inte nådde upp till de krav som arbetsgivaren förväntade sig. Utan denna seriösa prövning av kvinnans förmågor och egenskaper hade utgången i målet sannolikt blivit en annan.

Anställningstid hos överlåtaren skulle beaktas i turordningshänseende?

► **Två hamnarbetare som** var tillsvidareanställda hos logistikföretaget Logent i Göteborg blev den 2 januari 2017 uppsagda på grund av arbetsbrist. Den ena hamnarbetaren hade tidigare varit behovsanställd som så kallad blixt i bolaget GHAB, vars verksamhet den 1 februari 2010 övergått till Logent. Den andra hamnarbetaren hade tidigare varit intermittert anställd i bolaget Stuv AB, vars verksamhet den 1 januari 2013 övergått till Logent. Det var ostridigt i målet att övergångarna var sådana där 6 b § anställningsskyddslagen var tillämplig.

Ingen av hamnarbetarna fick i turordningshänseende tillgodoräkna sig anställningstid i de tidigare verksamheterna när anställningstid skulle beräknas i Logent. Tvist uppstod om hamnarbetarna enligt 3 § p 2 anställningsskyddslagen skulle få tillgodoräkna sig även anställningstid hos tidigare arbetsgivare i verksamhet som sedermera övergått till Logent.

Hamnarbetarförbundet företrädde de två hamnarbetarna och yrkade att Arbetsdomstolen skulle förplikta Logent att utge bland annat allmänt skadestånd med 50.000 kr vardera på grund av att bolaget gjort sig skyldigt till turordningsbrott. Bolaget bestred talan.

Arbetsdomstolen

För att en arbetstagare efter en verksamhetsövergång ska få medräkna anställningstid hos tidigare arbetsgivare krävs enligt 3 § punkt 2 anställningsskyddslagen att denne bytt anställning i samband med en verksamhetsövergång enligt 6 b § anställningsskyddslagen.

Med begreppet ”i samband med” avses att det inte krävs att arbetstagaren bytt anställning just vid tidpunkten för övergången av verksamheten. Förutsättningen är istället att han eller hon bytt anställning i ett nära tidsmässigt samband med en sådan verksamhetsövergång.

Hamnarbetare 1

Av utredningen framgick att han var behovsanställd och arbetade totalt 16 arbetspass under januari 2010 och att verksamheten gick över till Logent den 1 februari 2010. Även den 1 februari 2010 arbetade han ett arbetspass, fast då med Logent som arbetsgivare.

Enligt AD:s mening innebär detta mönster av återkommande behovsanställningar i så nära anslutning till verksamhetsövergången att han var berättigad att tillgodoräkna sig även tidigare anställningstid vid beräkning av anställningstiden hos Logent.

Hamnarbetare 2

Av utredningen framgick att han var intermittert anställd under perioden den 13 augusti–14 december 2012 samt att verksamhetsövergången skedde den 1 januari 2013. Han har därefter arbetat arbetspass hos Logent den 26 februari 2013.

AD fann att det var så pass långt tidsmässigt uppehåll mellan hamnarbetarens anställning hos sin dåvarande arbetsgivare och hans anställning hos Logent att han inte enligt 3 § punkt 2 anställningsskyddslagen var berättigad att tillgodoräkna sig den tidigare anställningstiden hos Logent.

Sammantaget fann AD att hamnarbetare 1 borde ha fått tillgodoräkna sig tidigare anställningstid och att bolaget därför gjort sig skyldigt till turordningsbrott. Bolaget förpliktigades därför att betala allmänt skadestånd om 50 000 kr till denne. När det gäller hamnarbetare 2 ansåg AD däremot att bolaget gjort rätt som inte lät honom tillgodoräkna sig tidigare anställningstid och avslag därför dennes skadeståndsyrkande.

FOTO PRESSBILD SLU

REMISSVAR

Förlängd omfattning och reviderade examensmål för vissa yrkesexamina vid SLU (N2016/05317/SK)

➤ **Gröna arbetsgivare** har tagit del av promemorian avseende omfattning och examensmål och vill framföra följande synpunkter.

Att yrkesexamen till agronom utökas med en termins studier finner vi oproblematiskt och fördelaktigt, både för studenter och framtida arbetsgivare. Vi vill däremot reservera oss mot en tvingande förlängning av lantmästar- och trädgårdsingenjörsutbildningarna.

Kompetensförsörjningen utgör våra branschers enskilt största utmaning för tillväxt och konkurrenskraft. Inte minst måste branscherna svara mot uppsatta mål i Livsmedelsstrategin.

Vi vill reservera oss mot en tvingande förlängning av både lantmästar- och trädgårdsingenjörsutbildningen, med hänvisning till att svensk lantbruks- och trädgårdsnäring behöver utbilda fler praktiker, inte bara teoretiker. Redan efter två års utbildning

är studenterna högst attraktiva på arbetsmarknaden, och bör kunna lämna SLU med en yrkesexamen redan då.

Om lantmästarutbildningen blir mer teoretisk och forskningsinriktad riskerar man istället att helt förlora de studenter som redan är verksamma i produktionen på en gård, och därmed en tradition av utbildning till lantmästare som i många fall går generationer tillbaka.

FOTO GÖTEBORGS HÄMM

REMISSVAR

Fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister

➤ **Gröna arbetsgivare** har tagit del av Departementspromemorian "Fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister" (Ds 2018:40) och vill lämna följande synpunkter på förslaget.

Gröna arbetsgivare kan konstatera att förslaget överensstämmer med det gemensamma förslag som arbetsmarknadens parter överlämnade till Arbetsmarknadsdepartementet den

10 juli 2018. Av det skälet tillstyrker Gröna arbetsgivare förslaget.

Vi anser dock att förslaget borde kunna riksdagsbehandlas och beslutas under vintern/våren 2019 och att regeländringen därför bör kunna träda i kraft tidigare än den 1 januari 2020.

I övrigt ansluter sig Gröna arbetsgivare till det av Svenskt Näringsliv, LO, TCO samt SACO gemensamt inlämnade remissvaret.

FRÅGOR & SVAR

”Hur mycket ’får’ en anställd vara sjuk?”

?

En av mina anställda är mycket sjuk både enstaka dagar och nu senast en vecka med förkylning. Nu är personen tillbaka igen men hörde nyss av sig och är sjuk igen.

Jag tror inte att personen hittar på utan är mycket sjuk, men det skapar problem för mig eftersom vi inte kan lita på att personen är på plats. Finns det någon begränsning för hur mycket en person ”får” vara sjuk?

SVAR: Det är sjuklönelagen som reglerar sjukersättning och hur den betalas ut. Om arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom så betalas sjuklön. Sjuklöneperioden inleds med en karenstid som är 20 procent av den genomsnittliga veckoarbetstiden och därefter betalar du som arbetsgivare sjuklön. Efter dag 15 tar Försäkringskassan över. En person som är mycket borta eller har kroniska sjukdomar kan ansöka hos Försäkringskassan för att få sjuklön utan att något karensavdrag görs.

Det finns ingen begränsning för hur mycket en enskild ”får” vara sjuk.

Är den anställde sjuk så är den det. Där emot finns det regler och verktyg för att komma åt misstänkt fusk – exempelvis genom att kräva förstadagsintyg och att intygen måste utfärdas av läkare. Men det finns inga regler om att en anställd bara får vara sjuk ett visst antal dagar.

Däremot finns ett skydd mot höga sjuklönekostnader. Skyddet innebär att arbetsgivare kan få ersättning för årliga sjuklönekostnader som överstiger en viss nivå. Ingen ansökan behöver göras. Som arbetsgivare lämnar man varje månad in en arbetsgivardeklaration

till Skatteverket och fyller i sjuklönekostnaden. Skatteverket meddelar i sin tur Försäkringskassan om företagets sjuklönekostnader och lönekostnader. Utifrån dessa uppgifter beräknar Försäkringskassan sedan vilken ersättning som kan utges. Skatteverket betalar ut ersättningsbeloppet till företagets skattekonto.

Du bör också som arbetsgivare diskutera situationen med den anställde. Inte från ett fördömande perspektiv utan ta reda på om det finns andra orsaker till frånvaron, eller om det ligger annat bakom som du kan hjälpa till med. Det kan vara ett missbruksproblem av något slag, struliga hemförhållanden, behov att tillfälligt gå ned i tid eller förändring av schema som skulle kunna hjälpa både verksamheten och den anställde. Om det visar sig vara en sjukdom eller missbruksproblem, hjälp hen att söka adekvat vård. Har ni företagshälsovård så kanske även den kan hjälpa till.

Om du i förlängningen vill säga upp personen bör du som arbetsgivare veta att det kan vara svårt att säga upp en person på grund av personliga skäl såsom exempelvis sjukdom eller hög frånvaro. Kontakta i så fall oss på Gröna arbetsgivare så att vi kan rådgöra och diskutera hur du kan gå vidare.

Gröna arbetsgivares och Grafiska Företagens kommunikationschef **Maria Wikström** trivs bäst bland medlemmar.

TEXT PER TORBERGER FOTO SÖREN ANDERSSON

”Sätta tänderna i ett svårt ämne är mumma”

Maria Wikström började karriären som journalist, men fick redan som 26-åring sin första chefspost.

– När kommunikatorsyrket började ta form hoppade jag på tåget och vidareutbildade mig. Det har jag inte ångrat – för mig är det ett privilegium att gå till jobbet varje dag, säger hon om yrkesvalet.

I grund och botten har hon ett starkt intresse för samhället, Maria Wikström. Det förklarar både hennes ursprungliga val av journalistyrket och att hon blivit trogen arbetsmarknadsvärlden sedan hon började sin bana som kommunikatör.

– Att arbeta i en medlemsorganisation är ett av de finaste jobb man kan ha. Vi förvaltar medlemsföretagens förtroende och det är medlemsnyttan för det enskilda företaget som dagligen står i fokus. Vi glömmer aldrig vilka vi arbetar för, säger hon.

– Vi tror på företagandets unika betydelse som välstånds- och jobbskapare.

Till kommunikationsavdelningens löpande uppdrag hör att kommunicera förbundets tjänster och erbjudande till medlemmarna. Arbetsgivarstödet är en viktig del i detta, de år då kollektivavtal förhandlas tar dessa mycket tid i anspråk – telefonen och mejlen går tidvis varma från medier och andra som vill ställa frågor.

Vid sidan av dessa viktiga verksamheter finns allt annat medlemsföretagen behöver känna till – nätverksmöten, utbildningar och olika event, bland annat.

– En viktig del i jobbet är också att synliggöra branschen mot arbetsmarknaden, utbildningsväsendet och samhället i stort. Arbetsgivare konkurrerar om arbetskraft och våra medlemsföretag vill förstås ha bra medarbetare, med rätt utbildning, erfarenheter och attityd, säger Maria Wikström.

SNABBA FRÅGOR:

Yrkesdröm som barn:

Sjuksköterska som mamma.

Första jobbet:

Tidningen Nya Norrland i Härnösand.

Så tar jag mig till jobbet:

Stockholms tunnelbana, gröna linjen.

Gör jag helst på fritiden:

Kultur är ett måste, likaså frisk luft och motion.

Favoriträtt:

Något nyttigt som är vackert att titta på.

Husdjur:

Inget just nu men hunnit avverka hundar, katter, marsvin, nakenråttor och fiskar.

Viktigast 2019:

Hållbarhet i alla led.

Gör mig glad:

När människor förstår varandra och samarbetar för att nå gemensamma mål.

Maria Wikström

Kommunikationschef

08-762 68 02

maria.wikstrom@grona.org

Vardagsjobbet kan ibland vara rätt abstrakt. Det handlar om visioner och mål, om att hitta strategier och att tänka i det stora perspektivet. Maria Wikström är ansvarig för den långsiktiga planeringen av organisationens budskap och kanaler, något som idag bland annat drivs av skiftet från analogt till digitalt.

Men hon har inte släppt det praktiska. Att kunna bryta av de ibland svårgripbara ämnena med att till exempel skriva en artikel är viktigt för henne.

– Att få stänga in sig och sätta tänderna i ett svårt ämne är mumma. Känslan när man har sin artikel klar är svåröverträffad. Att utifrån ett myller av pusselbitar få ihop något begripligt, både för en själv och för andra, är en stor lycka, säger Maria Wikström.

– Det är nog tjuvningen med mitt jobb, att man får förena teori och praktik. På en kommunikationsavdelning kommer det alltid ut något konkret av arbetet. Det är väldigt tillfredställande. Eftersom allt vi gör ”syns” så får man också snabb feedback på sitt jobb vilket alltid är bra, oavsett vilket yrke man än har.

Sedan september har hennes roll förändrats.

Gröna Arbetsgivare har en gemensam kommunikationsavdelning med Grafiska Företagen. Maria Wikström är chef för hela avdelningen och har tre medarbetare.

– Vi är nu mer av en inhousebyrå. Tack vare att vi delar resurser blir vi effektivare och levererar material med högre kvalitet. Vi kommer också utveckla hur vi kommunicerar, bland annat inom webinarier och video. Nu har vi större möjligheter att ta tillvara alla de möjligheter digitaliseringen ger oss att serva våra medlemmar, avslutar Maria Wikström. <

finfa

En del av Svenskt Näringsliv

Vi hjälper arbetsgivare att ha koll på kollektivavtalade försäkringar.

www.finfa.se | 010-45 53 800

KALENDARIUM

Våra kurser 2019

Arbetsmiljö & arbetsrätt

Utbildningen innehåller genomgång av arbetsmiljöfrågor kopplade till arbetsgivarens ansvar samt viktiga arbetsrättsliga lagregler. Tanken är att man väljer om man vill ta del av en eller två dagars utbildning. Det är inget som hindrar att företag kan sända olika deltagare till de olika dagarna.

Plats: Helsingborg, Elite Hotel Marina Plaza, Kungstorget 6
Pris: 2 750 kr per dag exkl. moms
Startar: 21 maj, kl 08.30
Slutar: 22 maj, kl 16.00

Plats: Stockholm, Kapitel 8, Klarabergsviadukten 90
Pris: 2 750 kr per dag exkl. moms
Startar: 24 september, kl 08.30
Slutar: 25 september, kl 16.00

Plats: Göteborg, Radisson Blu Scandinavia Hotel, Södra Hamngatan 59
Pris: 2 750 kr per dag exkl. moms
Startar: 19 november, kl 08.30
Slutar: 20 november, kl 16.00

Ny som ledare

En kurs för dig som är ganska ny i ledar-/chefsrollen eller har liten erfarenhet av att utveckla en grupp. Få ett tydligare och effektivare ledarskap.

Plats: Bromma, Åkeshofs Slott, Åkeshovs gårdsväg 11
Pris: 6 500 kr exkl. moms
Startar: 21 maj 2019, kl 10.00
Slutar: 22 maj 2019, kl 16.00

Förhandlingsteknik

Kursen syftar till att förbättra deltagarnas förhandlingsbeteende och teknik inkluderar praktiska moment som MBL-förhandlingar och tvisteförhandlingar. Kursen belyser effektiva analysmetoder och förhållningssätt vid förhandlingar. Deltagarna får dessutom lära sig både hur man bör förbereda och genomföra en förhandling och även träna på detta med praktiska övningar och exempel.

Plats: Näringslivets Hus, Storgatan 19, Stockholm
Pris: 8 000 kr exkl. moms
Startar: 1 april, kl 10.00-17.00
Slutar: 2 april, kl 09.00-16.00

Plats: Näringslivets Hus, Storgatan 19, Stockholm
Pris: 8 000 kr exkl. moms
Startar: 7 oktober, kl 10.00-17.00
Slutar: 8 oktober, kl 09.00-16.00

Konflikthantering

Konflikt kan t.ex. uppstå från mycket enkla meningsskiljaktigheter till helt olika värderingar och viljor som styr oss. Allt från att kunden/medarbetaren eller att jag har haft en helt annan uppfattning om utförande av uppgiften.

Plats: Göteborg, Clarion Hotel Post, Drottningtorget 10
Pris: 3 000 kr exkl. moms
Startar: 11 april 2019, kl 09.00
Slutar: 11 april 2019, kl 16.30

Lönekartläggning

Arbetsgivare är skyldiga att genomföra en lönekartläggning varje år. Under kursen går vi igenom vilka krav diskrimineringslagen ställer och ger praktiska tips och råd om hur lönekartläggningen kan genomföras så enkelt som möjligt.

Plats: Göteborg, Radisson Blu Scandinavia Hotel, Södra Hamngatan 59
Pris: 2 000 kr exkl. moms
Startar: 26 september, kl 09.30
Slutar: 26 september, kl 13.30

Arbetsmiljö i lantbruket

Plats: Grans Naturbruksgymnasium, Öjebyn
Datum: 27 mars

Plats: Patrik och Elin Johansson, Torps gård, Månstad
Datum: 28 mars

För mer information, kontakta våra arbetsmiljöutvecklare.